

Тая присжда бѣ изпълнена още нея нощъ. Тридесетъ и двама депутати бѣха арестувани. Нѣкои отъ тѣхъ доброволно се подчиниха на домашното арестуване, може би защото се надѣваха още, че тѣхното нещастие ще предизвика негодованието на народа; други избѣгаха и утидоха да организиратъ гражданска война въ департаментитѣ, съ което още повече компрометираха положението на приятелитѣ си.

По тоя начинъ бѣха прѣснати доблесната фаланга хора, които съ своитѣ голѣми таланти и добродѣтели правяха честъ на Републиката. Виновницитѣ на тоя ударъ сами се засрамираху отъ него; слѣдъ извършването му всички се вдървиха. Даже Дантонъ бѣше засраменъ и обеспокоенъ: „Азъ немогахъ ги отърва“, викаше той нажалено. „Клѣтници, ахъ, азъ ги погубихъ“, се каеше отпослѣ нажаления Камилъ Демуленъ.

Що щѣше да стане обаче, ако въ описаната погорѣ борба бѣха надвили Жирондинцитѣ? Ако биха поели отговорността за безопасността на републиката, която тѣ обичаха не по-малко пламенно отъ противницитѣ си, щѣха ли да бждѣтъ тѣ въ състояние посрѣдъ угрожающитѣ опасности да развиятъ същата революционна сила, както и послѣднитѣ? Единъ историкъ, тѣхенъ приятель, исказва въ слѣдующитѣ думи своето съмнѣние: „Какъ можаха тѣ да извършатъ чрѣзъ справедливитѣ закони това, което Монтаняритѣ извършиха съ помощта на насилието? Какъ можаха тѣ да побѣдятъ външнитѣ врагове безъ фанатизмъ, да подобрятъ партиитѣ безъ заплашване, да хранятъ массата безъ maximum и да съдържатъ армия безъ реквизиция?“ (Мине). Нека допълнимъ тая проникателна оцѣнка съ свидѣтелството на единъ жирондинецъ, който прѣживя почти всичкитѣ членове на тая партия: „Мѣжду насъ имаше талантливи хора, казва Ш. Бельолъ, но нѣмаше нито една способна глава да ръководи такъвъ обширенъ механизъмъ“.